

دبیرستان غیر دولتی دوره اول پسرانه علمی

عنوان پژوهش:

گناه و ترک آن

نام پژوهشگر:

امیرحسین ترکاشوند

نام دبیر:

آقای عسگری

آذر ۱۳۹۹

سیاس گزاری:

زمانی که شخصی یا عزیزی برای ما وقت گرانبهایش را می گذارد تا چیزی به ما بیاموزد یا آنکه کاری را برای ما انجام دهد، رفتار درست و پسندیده آن است

که بخاطر زحمت، وقت و کاری که برایمان انجام داده است خیلی مؤدبانه از او تشکر کنیم.

هر چند که او نیاز به تشکر ما نداشته باشد و برای رضایت خدا و آرامش درونی خود این کار را انجام دهد، اما تشکر و قدردانی کوچک ما می تواند قلبش را شادمان کند.

از جناب آقای عسگری بابت این همه تلاش و کوشش و صرف کردن وقت خود برای ما سپاگزاریم.

طرح پژوهش: گناه و ترک آن

صفحه	فهرست مطالب	عنوان
۵	-----	۱- مقدمه
۶	-----	۲- گناه چیست؟
۷	-----	۳- ترک گناه
۱۰	-----	۴- توبه
۱۲	-----	۵- قیامت
۱۴	-----	۶- سوالات

عنوان پژوهش: گناه و ترک آن

اهداف پژوهش:

- ۱- شناخت گناه
- ۲- مقابله با گناه
- ۳- راه های ترک گناه
- ۴- آشنا شدن با آیات و احادیث
- ۵- چگونگی توبه

شیوه گردآوری مطالب: کتابخانه ای (منابع مکتوب و مقالات اینترنتی)

ابزار گردآوری اطلاعات: برگه تحقیق

مقدمه

زندگی مسیری است که با همراهی و همگامی با قانون هال افرینش دبه منزل آرامش میرسد و هر گونه جدایی و فاصله گرفتن از این اصول و قوانین انسان را از حقیقت خود دور می سازد.

از آنجا که خداوند این قانون های مترقی را برای آرامش انسان در کالبد هستی تعبیه نوند لذا در ادبیات دین به این فاصله گرفتن و جداشدن از قوانین افرینش ، (گناه) یا معصیت میگویند .

به عنوان نمونه صداقت قانون مترقی زندگی انسان و دروغ انحراف از این مسیر پاک است که چیزی جز برهم زدن آرامش و امنیت و اعتماد در زندگی نخواهد داشت و همانطور که در ترجمه یکی از آیات میفرماید هرکس از مقررات خدا پای فراتر نهد قطعاً به خودش ستم کرده است

ایه شریفه تصریح میکند که در این حالت او به خودش ستم کرده

بخش اول

گناه چیست؟

گناه در لغت به معنی جرم و خطا و نافرمانی است و در لغت عرب از ان به معصیت تعبیر شده .

در زبان قران و پیامبر و امامان با واژه های مختلف از گناه یاد شده است که هر کدام گویی از بخشی از آثار شوم گناه پرده بر میدارد و بیانگر گوناگون بودن گناه است واژه هایی که در قران آمده است عبارت اند از

۱ ذنب ۲ معصیت ۳ اثم ۴ جرم ۵ حرام فسق ۷ فساد ۸ منکر و

این واژه ها هر کدام بیانگر بخشی از آثار شوم گناه و حاکی از گوناگونی گناه میباشد و هریک از ان ها پیام مخصوص خودش را به همراه دارد و انسان ها را از ارتکاب گناه بر حذر میدارد.

بخش دوم

۲- ترک گناه

شما میدانید گناه خاص افرادی است که به عنایت الهی دارای ملکه عصمت هستند و برای سایرین تنها ملکه عدالت که مرتبه ای پایین تر از عصمت است امکان پذیر است.

تازه این صفت نیز از کمالاتی است که در نهایت تلاش اخلاقی و فعالیت خودسازانه قابل حصول است و دست یابی به آن نشان از موفقیت انسان در اصلاح نفس و رسیدن به صفت جامعی دارد که از کمالات نهایی انسان محسوب می شود. که فرمود: شگفتا که مردم از ترس بیماری در خوردن غذا احتیاط و امساک می کنند ولی از بیم آتش دوزخ از گناه خودداری نمی کنند.

البته این خویشن داری و پرهیز برخلاف تمایلات نفس انسان است و در آغاز قدری دشوار به نظر می رسد لکن با ریاضت و مجاهدت، سرانجام، کارها آسان و راهها هموار خواهد شد، چنانکه امیرالمؤمنین (علیه السلام) فرمود: «غالبوا انفسکم علی ترک المعاصی یسهل علیکم مفادتها الی الطاعات؛ در ترک گناه با نفس خویش دست و پنجه نرم کنید تا کشاندن آن به سوی طاعات و عبادات بر شما آسان شود».

این جنگ و گریز در خودسازی و تهذیب نفس نقش اساسی را ایفا می کند که در فرهنگ اسلامی از آن به «تقوا» تعبیر می شود و اساس تمام ارزش های اسلامی و انسانی است و هیچ عمل و کوششی بدون آن ارزش ندارد و در پیشگاه خداوند متعال پذیرفته نیست، چنانکه می فرماید: «إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ خداوند تنها از کسانی که دارای تقوا باشند می پذیرد».

بی‌تردید، هر عملی که نزد خدا مقبول نشود در اعتلای روح و صلاح و صفای آن هیچ گونه تأثیری نخواهد داشت، زیرا تنها کلام طیب و عمل صالح به سوی او بالا می‌رود و تنها انسان‌های پاک و صالح به خدا نزدیک می‌شوند، که فرمود: «إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَ الْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ»؛

به سوی او (خداوند تعالی) سخنان پاکیزه صعود می‌کند و او عمل صالح را بالا می‌برد.

امام صادق (علیه‌السلام) می‌فرماید: «لَا يَنْفَعُ اجْتِهَادٌ لَا وَرَعَ فِيهِ. هَيْجُ كُوشِشِي بَدُونِ پَرهیزکاری سودمند نیست.» امام باقر (علیه‌السلام) می‌فرماید: سخت‌ترین عبادت‌ها پرهیزکاری است.

و امام صادق (علیه‌السلام) در نامه‌ای خطاب به یکی از شیعیان می‌نویسد: چنانچه بخواهی کارت به خوبی پایان یابد و از این دنیا در حالی رخت بربندی که به بهترین عمل مشغول باشی، حق خدای را بزرگ‌دار. مبدا نعمت‌های او را در نافرمانی صرف کنی و به حلم و بردباری او مغرور شوی.

مفضل بن عمر می‌گوید: در خدمت امام صادق (علیه‌السلام) سخن از اعمال به میان آمد، عرض کردم من در مقام عمل بسیار ضعیف و سستم. حضرت فرمود: آرام باش و از خدا آمرزش بخواه. یعنی این اندازه ناامید مباش. سپس فرمود: «إِنَّ قَلِيلَ الْعَمَلِ مَعَ التَّقْوَى خَيْرٌ مِنْ كَثِيرِ الْعَمَلِ بِلَا تَقْوَى؛ بی‌گمان عمل اندکی که همراه با تقوا باشد بهتر است از عمل فراوانی که خالی از تقوا باشد.»

مفضل می‌گوید عرض کردم: چگونه ممکن است کسی دارای این همه عمل خوب باشد ولی تقوا نداشته باشد؟ فرمود: آری می‌شود، همانند

افرادی که اطعام می‌کنند و با همسایگان مهربانند و در خانه آنها به روی مردم باز است، اما در اولین برخورد با گناه عنان از دست می‌دهند و به نافرمانی و عصیان می‌پردازند.

ولی کسانی هم هستند که توفیق انجام این گونه خدمات و نیکوکاری را ندارند، اما در برخورد با گناه خویشان دارند و خود را از آلودگی حفظ می‌کنند.

خداوند متعال می‌فرماید: «فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ؛ آدمی باید به قوت و غذای خود به چشم خرد و احتیاط بنگرد.» امیرالمؤمنین (علیه‌السلام) به عثمان بن حنیف نوشت: «فَمَا اشْتَبَهَ عَلَيْكَ عِلْمَهُ فَأَلْفِظْهُ؛ آنچه را که حلال بودنش برای تو روشن نبود از دهان بیرون بینداز.»

بنابراین، مهم‌ترین چیزی که مؤمن سالک باید از آغاز راه به آن توجه داشته باشد نگهداشتن شکم و حفظ دامن از آلودگی به حرام (از قبیل زنا و غیره) است،

پس باید مراقبت کرد تا چشم و دل هر دو پاک باقی بماند تا انسان با روحی سبکبال به آسمانها پرواز کند و سرانجام در خلوتگه راز با پیامبران و صدیقان و شهیدان و صالحان همنشین گردد.

اشاره است به آیه «وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَ الرَّسُولَ فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَ الصِّدِّيقِينَ وَ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِينَ وَ كَسَى كَسَى خدای و پیامبر را اطاعت کند. در روز رستاخیز همنشین کسانی خواهد بود که خدا بر آنها انعام کرده، از پیامبران و صدیقان و شهیدان و صالحان.»

بخش سوم

۳- توبه

توبه به معنای بازگشت است. این کلمه در قرآن گاه برای انسان به کار رفته است و گاه برای خدا که در این موارد با حروف اضافه

متفاوت به کار می‌رود. این فعل وقتی برای انسان به کار می‌رود «تَابَ إِلَى اللَّهِ» به معنای بازگشت بنده از گناه به سوی خداوند است.

و وقتی درباره خداوند به کار می‌رود («تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ») به معنای غفران و بخشش خداوند نسبت به بنده و دادن توفیق توبه به اوست.

نجاست که خداوند حکیم برای نجات انسان از ورطه تباهی، «باب توبه و استغفار» را به روی بندگان خویش گشوده و آنها را به پشیمانی و طلب بخشش دعوت می‌کند تا راه برای بازگشت این انسان فریب خورده باز باشد و با امید واری به لطف و رحمت بیکران الهی بار دیگر برای تعالی روح خویش تلاش کند، و بر این اساس در آیات و روایات فراوانی انسان را به توبه و استغفار فرامی‌خواند:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ

ای کسانی که ایمان آورده اید! به سوی خدا توبه کنید! توبه ای خالص؛ امید است پروردگارتان گناهان شما را بپوشاند

حضرت علی(ع) می‌فرماید: توبه پشیمانی قلب و استغفار با زبان است.

به بیان دیگر، استغفار و طلب بخشش از درگاه الهی یکی از مراحل توبه واقعی است که انسان همراه با حالت پشیمانی از گناهان از خداوند درخواست عفو و بخشش می‌کند.

در آیه سوم سوره هود، «استغفار» و «توبه» همراه یکدیگر آمده است: «وَأَنْ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ...» / از گناهان خویش استغفار کنید و به سوی او باز گردید.

توجه به این مطلب هم لازم است که برای تحقق توبه و بازگشت بسوی پروردگار طلب بخشش گناهان و استغفار ضروری است و در حقیقت با بررسی دقیق آیه به همین معنا می‌رسیم که یکی از مراحل توبه واقعی، درخواست عفو و بخشش گناهان از درگاه الهی است.

۴ - قیامت

قیامت، روزی که بنابر آموزه‌های اسلام تمام انسان‌ها به خواست الهی برای محاسبه اعمالی که در دنیا انجام داده‌اند در پیشگاه الهی جمع می‌شوند. پیش از این روز وقایعی شگفت در زمین و آسمان روی می‌دهد که به اشراط الساعه معروف است. قرآن و روایات تاکید دارند که زمان قیامت، بر کسی جز خدا معلوم نیست. در آیات زیادی، چگونگی زنده‌شدن انسان در روز قیامت را بیان کرده است. در آیه ۶۸ سوره زمر بیان می‌کند که با یک بار دمیده شدن در صور اسرافیل، تمام بندگان می‌میرند مگر کسانی که خدا بخواهد. آنگاه، بار دیگر در صور دمیده می‌شود و ناگهان همگی برخاسته و در انتظار محاسبه می‌مانند.

وَ نُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَ مَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَى فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ (ترجمه: در صور که دمیده شود، آسمانیان و زمینیان بیهوش می‌شوند مگر آنها که خدا بخواهد و چون بار دیگر در آن دمیده شود ناگهان به پا خیزند و درنگرند.)

یوم تقوم الساعة یبلس المجرمون.

آن روز که قیامت بر پا می‌شود مجرمان در نومیدی و غم و اندوه فرو می‌روند.

۲- ذلک بان الله هو الحق و انه یحی الموتی و انه علی کل شیء قدير.

این به خاطر آن است که بدانید خداوند، حق است و مردگان را زنده می‌کند و بر هر چیز توانا است.

۳- و ان الساعة آتیة لا ریب فیها و ان الله یتبعث من فی القبور.

و اینکه رستاخیز شکی در آن نیست و خداوند تمام کسانی را که در قبر آرمیده‌اند زنده می‌کند.

۴- و ان ربک هو یحشرهم انه حکیم علیم.

پروردگار تو قطعاً همه را (در قیامت) جمع و محشور می‌کند چرا که حکیم و توانا است.

۵- و الله الذی ارسل الریاح فتثیر سحابا فسقناه الی بلد میت فاحیینا به الارض بعد موتها كذلك النشور.

خداوند آن کسی است که بادهای را فرستاد تا ابرهایی را به حرکت درآورد، ما این ابرها را به سوی سرزمین مرده‌ای می‌رانیم و به وسیله آن زمینی را بعد از مردنش زنده می‌کنیم، رستاخیز نیز همین‌گونه است.

سوالات

- ۱- کدام یک از کلمه های زیر به گناه مربوط نیست؟
الف) ذنب ب) فسق ج) ثم د) اثم
- ۲- کدام یک از گزینه های زیر از روز قیامت خبر دارند؟
الف) پیامبران ب) امامان ج) مردم د) خداوند
- ۳- توبه به چه معناست؟
الف) رفتن ب) آمدن ج) نیامدن د) برگشت
- ۴- این جمله به چیزی اشاره میکند *غَالِبُوا أَنْفُسَكُمْ عَلَى تَرْكِ الْمَعَاصِي يَسْهُلَ عَلَيْكُمْ مَفَادَتُهَا إِلَى الطَّاعَاتِ؟*
الف) توبه ب) ترک گناه ج) گناه کردن د) به بهشت رفتن
- ۵- این جمله از کیست؟ *لَا يَنْفَعُ اجْتِهَادٌ لَا وَرَعَ فِيهِ*
الف) امام صادق ب) امام علی ج) امام حسن د) امام حسین
- ۶- مهم ترین چیزی که مؤمن باید از آغاز راه به آن توجه داشته باشد به آن چیست؟
الف) توبه ب) کار های شایسته ج) حفظ خود از آلودگی به حرام د) ترک کردن گناه

پیشنهاد

به شما خواننده محترم پیشنهاد میشود این مقاله و پژوهش را مطالعه کنید و به شما پیشنهاد میدهم کتاب چرا گناه شیرین است رو مطالعه کنید زیرا نکات خیلی زیادی در آن است. انشالله این سوال ها بخوانید و بروید درباره آن ها تحقیق کنید و به آن ها پاسخ دهید.

منابع

- ۱- کتاب چرا گناه شیرین است
- ۲- آزادی انسان
- ۳- سایت شیعه